Vaga de mestres: el debat pendent sobre el model inclusiu

Opinió | 15-02-2026 | 16:59

La jornada de vaga docent del passat dia 10 no és un fet aïllat. És una més dins una seqüència de mobilitzacions que es repeteixen periòdicament i que, tot indica, no serà l?última. El malestar estructural al sistema educatiu català continua obert i sense una solució de fons clara.

Les reivindicacions oficials dels docents són conegudes: augment salarial, reducció de ràtios, més recursos, personal de suport especialitzat, menys burocràcia, millors condicions laborals i més participació en les decisions curriculars i educatives. Són demandes legítimes i reiterades.

Ara bé, en el debat educatiu hi ha una qüestió més profunda que sovint queda en segon pla: el funcionament real del model inclusiu i d?atenció a la diversitat tal com s?està aplicant.

Què està passant a les aules?

En molts centres educatius es repeteix una escena complexa: un sol docent davant d?un grup nombrós i molt heterogeni d?alumnes. En una mateixa aula poden coincidir trastorns de conducta, discapacitats intel·lectuals, dificultats de salut mental, discapacitats sensorials o físiques, alumnat nouvingut sense domini de la llengua vehicular i manca de suport estable dins l?aula.

Aquesta heterogeneïtat no és, en si mateixa, negativa. El problema apareix quan el sistema no proporciona els recursos humans i materials necessaris per gestionar-la adequadament.

El model inclusiu parteix d?un principi ètic potent: l?escola ha d?intentar no excloure ningú. Però la seva aplicació pràctica genera tensions quan no hi ha especialistes suficients, ni suports intensius, ni flexibilitat organitzativa.

Al mateix temps, alguns sectors crítics assenyalen que determinades orientacions pedagògiques ?com l?avaluació més laxa, la promoció gairebé automàtica o la reducció del pes de l?esforç acadèmic tradicional? poden contribuir a un descens d?exigència. D?altres, en canvi, defensen que aquestes mesures són necessàries per garantir l?equitat i evitar l?abandonament prematur.

El debat, doncs, no és simple ni unidireccional.

Obstacles ideològics i econòmics

Un dels elements que dificulta un debat serè és la polarització ideològica. Per a alguns, qüestionar l?aplicació actual del model inclusiu equival a defensar la segregació. Per a d?altres, mantenir-lo sense canvis suposa ignorar les dificultats reals que expressen molts professionals.

Quan un principi ?com el de la inclusió? es converteix en un imperatiu sense marge de matís, el debat tècnic es fa més difícil. La inclusió deixa de ser un objectiu flexible per convertir-se en un model uniforme aplicat a totes les situacions.

L?altre gran obstacle és econòmic. L?educació inclusiva requereix inversió sostinguda: més orientadors, psicopedagogs, vetlladors, docents de suport, grups reduïts i formació especialitzada. Sense recursos, el model es carrega sobre l?aula ordinària i sobre el docent.

El resultat és una tensió permanent entre discurs polític i realitat pressupostària.

Cap a un model híbrid?

La solució probablement no passa ni per una inclusió absoluta sense límits ni per un retorn a models clarament segregadors. Diversos experts apunten cap a sistemes híbrids o multinivell (com el model MTSS), que combinen:

Aula ordinària com a base del sistema

Suports intensius temporals o específics fora de l?aula quan calgui

Especialistes amb capacitat real d?intervenció

Flexibilitat d?itineraris segons necessitats

Grups reduïts en determinats casos

Països com Finlàndia, Suècia, França o el Canadà han ajustat les seves polítiques inclusives al llarg de les darreres dècades, combinant equitat amb estructures de suport més potents.

Un debat que no pot esperar

La vaga de mestres és el símptoma visible d?un malestar acumulat. Reduir-lo únicament a una qüestió salarial seria simplificar-lo. Però convertir-lo en una batalla ideològica tampoc ajuda.

El sistema educatiu necessita un debat rigorós, basat en dades, experiència professional i comparatives internacionals. Sense dogmatismes, però també sense simplificacions.

L?educació és massa important per quedar atrapada entre eslògans. Si hi ha una reforma pendent, és la de parlar clar sobre què funciona, què no i quins recursos reals estem disposats a invertir per garantir una escola que sigui alhora inclusiva, exigent i viable.

Autor: Narcís Oliveres